

ECOLOGIE

RAPPORTAGE

nader onderzoek vleermuis (fase 2)

Klappolder

Bleiswijk

Rapportage nader onderzoek vleermuis (fase 2)

Klappolder, Bleiswijk

Opdrachtgever

Next Level Development

Postbus 4013

5604 EA Eindhoven

Rapportnummer

13876.006

Versienummer

D1

Status

Eindrapportage

Datum

8 november 2022

Opsteller

Mevrouw A.M. V., MSc

Paraaf

Kwaliteitscontrole

De heer J. L., MSc

Paraaf

DAAROM ECONSULTANCY

KWALITEITSZORG

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

CERTIFICERING

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhand-boek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

BETROUWBAARHEID

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

GELDIGHEID ONDERZOEK

In het algemeen kan gesteld worden dat een onderzoek geldig is voor een periode van 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van het onderzoek opnieuw te toetsen.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING.....	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	3
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK	4
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
	4.1 Methodiek vleermuisonderzoek algemeen	5
	4.2 Methodiek vleermuisonderzoek per ronde	6
	4.3 Onderzoeksinspanning en weersomstandigheden	7
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	8
	5.1 Aangetroffen verblijfplaatsen	8
	5.2 Overige waarnemingen	10
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING.....	10
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	11

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Next Level Development opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek naar vleermuizen (fase 2) aan de Klappolder te Bleiswijk.

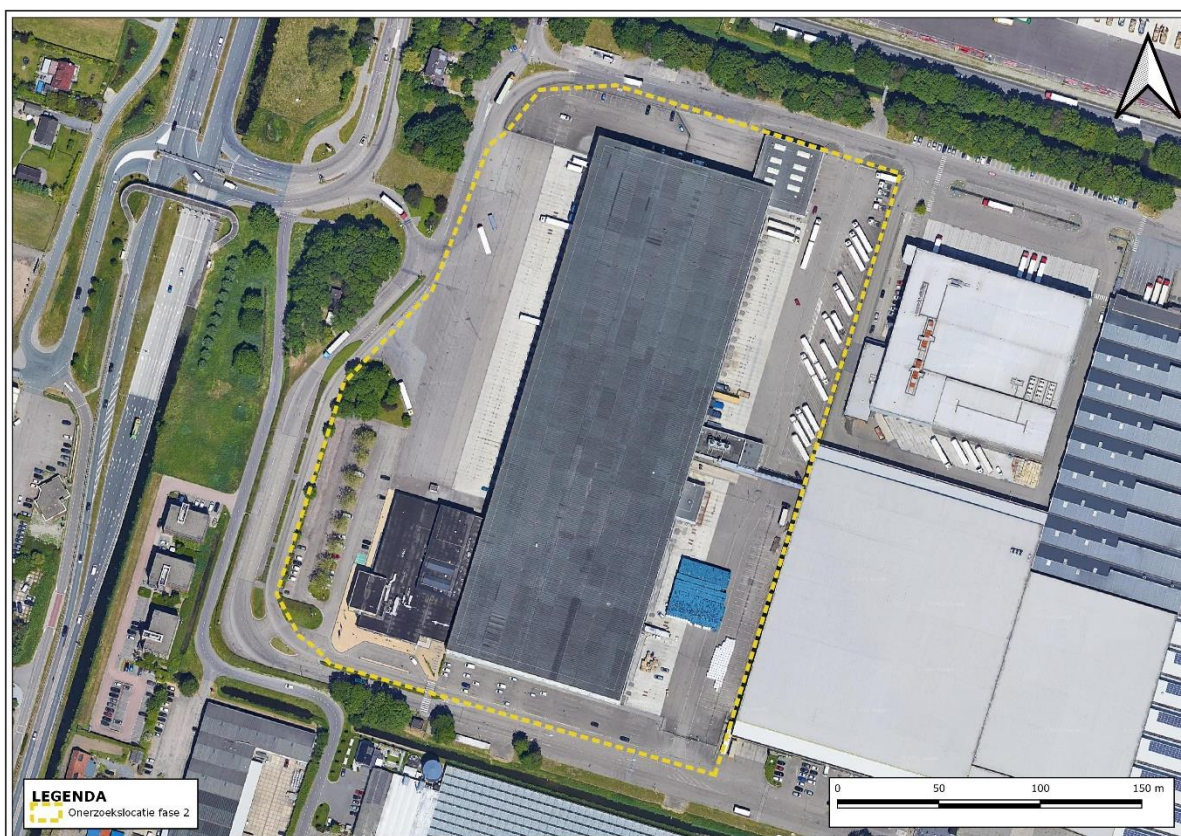
Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling (sloop en nieuwbouw) van de onderzoekslocatie en naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in november 2020 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 13876.001, D1, d.d. 10 november 2020).

Econsultancy is lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

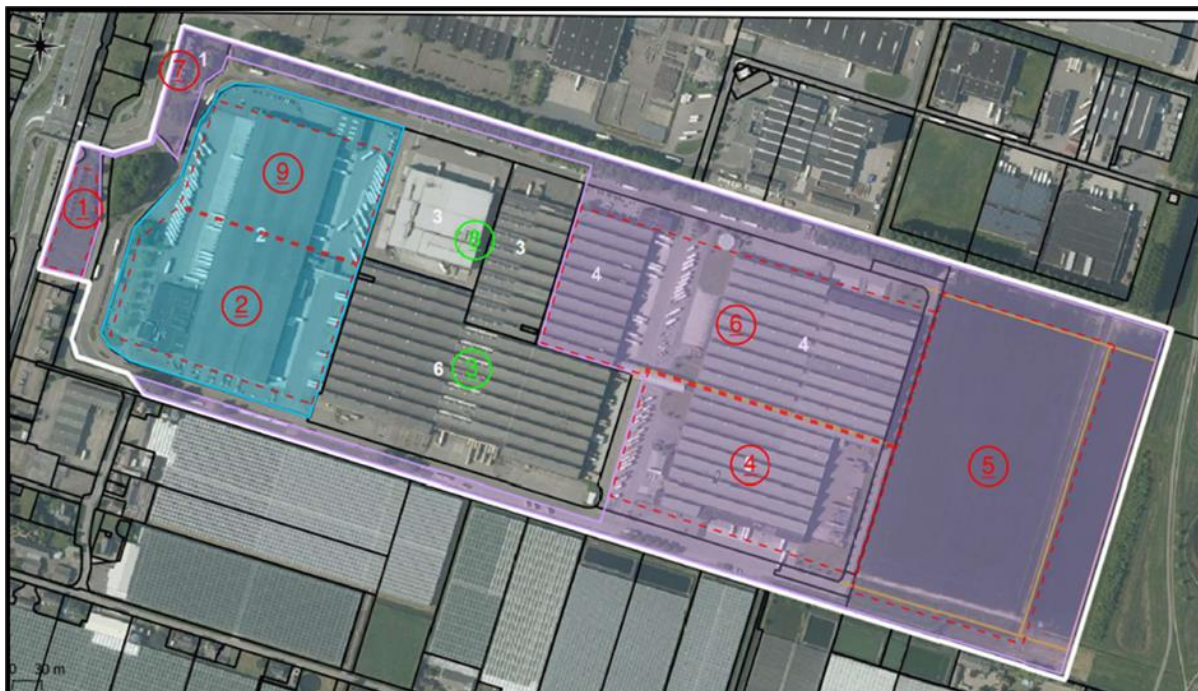
2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De gehele onderzoekslocatie (± 40 ha) ligt aan de Klappolder, circa 1,7 kilometer ten noorden van de kern van Bleiswijk. De onderzoekslocatie is opgedeeld in twee delen: fase 1 en 2 (figuur 2-2). Onderhavig onderzoek heeft enkel betrekking op de bebouwing die in fase 2 wordt geamoveerd (figuur 2-1).

Figuur 2-1. Luchtfoto onderzoekslocatie fase 2.

Figuur 2-2. Fasering voorgenomen ingreep. Fase 1 is weergegeven in paars en fase 2 is weergegeven in blauw (afbeeldingsbron: Next Level Development).

De voorgenomen herontwikkeling in fase 2 heeft betrekking op een deel van de bedrijfsbebouwing behorende tot het distributieterrein. Het betreft een bedrijfspand (nummer 2 en 9 op de kaart) met aangebouwde kantoorruimte (linksonder aan gebouw 2). Het bedrijfspand heeft aan de oost- en westzijde toegangen in de gevel waar vrachtwagens kunnen laden en lossen. De gevel is bekleed met betonnen platen (figuur 2-3 en 2-4). De gevel van het bedrijfsgebouw is grotendeels opgetrokken uit kunststof panelen en glas (figuur 2-5).

Figuur 2-3. Westgevel bedrijfspand.

Figuur 2-4. Noordgevel bedrijfspand.

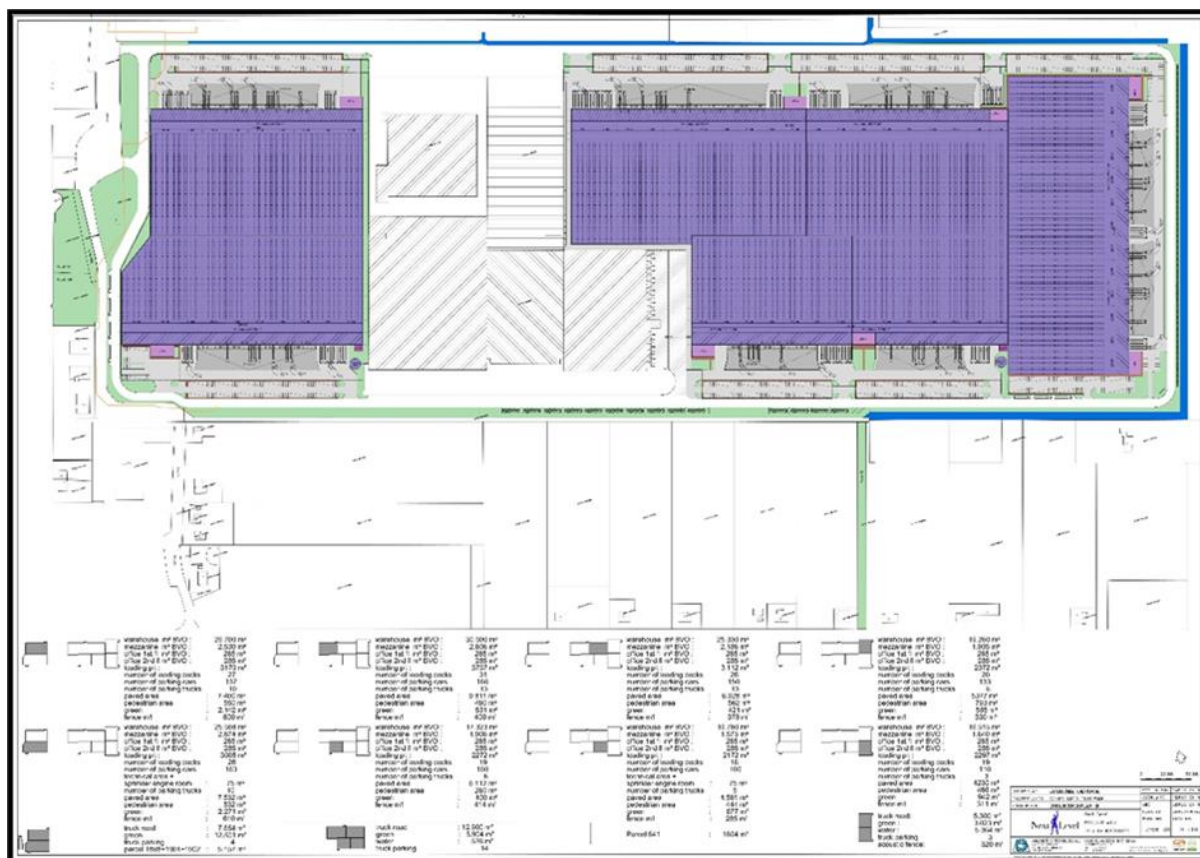

Figuur 2-5. Zuidgevel kantoorpand.

De onderzoekslocatie is gelegen binnen een bedrijfengebied met ten oosten van de onderzoekslocatie een groenstrook waarnaast meerdere waterlichamen liggen, waaronder de rivier De Rotte.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens de aanwezige bebouwing te slopen en nieuwe distributiecentra ter plaatse te realiseren. In figuur 2-6 is een inrichtingsschets van de toekomstige situatie weergegeven.

Figuur 2-6. Inrichtingsschets toekomstige situatie van de onderzoekslocatie (Bron: Architectenbureau Olieslagers, d.d. juni 2020).

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

In de quickscan is voor de bebouwing behorende bij fase 2 het volgende geconcludeerd:

“Op basis van onderhavige quickscan Wet natuurbescherming dient voor uitvoering van de plannen middels aanvullend veldonderzoek duidelijkheid te worden verkregen omtrent de aan- of afwezigheid van (...) verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen.

Verder dient er voor de uitvoering van de plannen in een ecologisch werkprotocol de werkwijze vastgesteld te worden voor de aangetroffen en de te verwachten (beschermde) diersoorten: rugstreeppad en algemene vissoorten.

Ten aanzien van algemene broedvogels kunnen overtredingen worden voorkomen door rekening te houden met het broedseizoen of door voorafgaand aan de werkzaamheden een controle op broedgevallen uit te voeren.

ren. Het wordt geadviseerd om materiaalopslag en snoeiafval pas te verwijderen buiten het broedseizoen van broedvogels.

Voor beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn overtredingen ten aanzien van de Wet natuurbescherming wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van sporen en/of vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling niet aan de orde. Wel dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht ten aanzien van algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieënsoorten.”

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

4.1 Methodiek vleermuisonderzoek algemeen

Voor het onderzoek naar vleermuizen zijn in de periode juni tot en met september 2022 in totaal zes veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn op 30 mei, 22 juni, 15 augustus, 30 augustus en 13 september 2022 in de avonduren uitgevoerd. Op 30 juni 2022 is een veldbezoek in de ochtend uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie februari 2021), opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging, in overleg met Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijf, kraamverblijf en baltslocatie/paarverblijf en individueel winterverblijf van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, en meervleermuis. Daarnaast is de functie massawinterverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis onderzocht.

Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat het protocol is gevolgd, bestaat grote mate van juridische zekerheid dat is voldaan aan een wettelijke en maatschappelijk verantwoorde inspanning, om na te gaan of soorten en functies van gebieden in het geding zijn. Het kan nooit worden uitgesloten dat verblijfsfuncties tijdens het onderzoek worden gemist, maar er is wel aan de onderzoeksinspanning voldaan. In het bijzonder wanneer de aanwezigheid van gebiedsfuncties of soorten wordt uitgesloten, zou een onderzoek volgens het protocol als juridisch voldoende moeten worden aangemerkt.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd binnen de meest gunstige periode van het jaar waarin vleermuizen aantoonbaar van de onderzoekslocatie gebruik kunnen maken (mei tot oktober). Gedurende de periode mei tot en met half juli hebben de meeste soorten hun zomer- en kraamverblijfplaatsen bezet en zijn vleermuizen druk bezig met het grootbrengen van jonge dieren. In de maanden augustus en september maken vleermuizen gebruik van zomer- en paarverblijfplaatsen en zijn veel soorten in de omgeving van hun winterverblijf te vinden. In deze periode produceren mannelijke vleermuizen sociale geluiden vanuit, of vliegend rondom, bebouwing om vrouwtjes te lokken. Naast kraam- en paarverblijfplaatsen is het aanvullende onderzoek ook gericht op de functie zomerverblijfplaats en individuele winterverblijfplaats. In het kader van individuele winterverblijven wordt gesteld dat als zomer-, kraam- en/of paarverblijven aangetoond zijn, er van wordt uitgegaan dat deze verblijven eveneens als individuele winterverblijven gebruikt kunnen worden. Ten aanzien van massawinterverblijven zijn in het najaar twee onderzoeks rondes uitgevoerd naar zwermende vleermuizen.

Tijdens de veldbezoeken is voornamelijk gelet op uitvliegende, invliegende en zwermende vleermuizen. Daarnaast is ook gelet op foeragerende en passerende vleermuizen. Tijdens de drie veldbezoeken in het kader van paar- en massawinterverblijfplaatsen is voornamelijk gelet op sociale geluiden en zwermende dieren. Het totaal aantal voorgestelde veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van twee tot drie waarnemers per veldronde. Verwacht wordt dat met zes bezoeken omtrent deze soortgroep voldoende zekerheid is verkregen over de functie van de onderzoekslocatie. Door de onderzoeksinspanning en de plaatsing van de waarnemers zo optimaal mogelijk te maken, is het mogelijk geweest om minimaal 75% van de invliegopeningen te overzien, conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie februari 2021).

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid. Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name *Myotis*-soorten) en waarbij het sonogram uitsluitel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de analyseprogramma's BatSound en BatExplorer.

4.2 Methodiek vleermuisonderzoek per ronde

Tijdens de twee avondronden in de zomer- en kraamperiode onderzocht elke waarnemer de potentiële zomer- en kraamverblijfplaatsen in de bebouwing vanaf zonsondergang tot twee uur en een kwartier na zonsondergang (3 waarnemers per onderzoekronde). Tijdens de avondronden op 30 mei en 22 juni 2022 werd met name gelet op uitvliegende vleermuizen, waar de meeste vleermuisactiviteit aanwezig was en welke soorten rondvlogen binnen en rondom de onderzoekslocatie. Eén waarnemer liep langs de oostzijde van het bedrijfsgebouw en lette daarbij ook op de gevels van de bebouwing buiten de onderzoekslocatie, aan de overzijde van de weg, ten oosten van de onderzochte bebouwing. Eén waarnemer liep langs de noord- en westgevel van het bedrijfsgebouw en één waarnemer liep langs de gevels van het kantoorgebouw en de zuidgevel van het bedrijfsgebouw. Op deze manier konden de potentiële verblijfplaatsen goed worden overzien door de waarnemers.

Tijdens de ochtendronde in de zomer- en kraamperiode onderzocht elke waarnemer de potentiële kraam- en zomerverblijfplaatsen in de bebouwing vanaf drie uur voor zonsondergang tot zonsopkomst op 30 juni 2022 (3 waarnemers). Door de plaatsing van de waarnemers bij de zuid-, west- en oostgevel zijn conform protocol de potentiële verblijfplaatsen te allen tijde voor minimaal 75% overzien. Voordat vleermuizen invliegen, 'tikken' ze een aantal keer de verblijfplaats aan en vliegen ze laag langs de gevel. Hierdoor zijn invliegende vleermuizen tijdens de ochtendronden makkelijker waar te nemen en te volgen dan de uitvliegende vleermuizen tijdens de avondronden.

Tijdens de drie avondronden in de zomer, paar- en massawinterzwermperiode onderzochten twee waarnemers de potentiële paarverblijfplaatsen, paarterritoria en winterzwermlocaties in en nabij de bebouwing op de onderzoekslocatie. Voor de paarverblijven werden deze rondes uitgevoerd vanaf zonsondergang tot drie uur na zonsondergang. Tijdens deze rondes op 15 augustus en 13 september 2022 is in kaart gebracht of baltsge-

drag van mannelijke vleermuizen werd vertoond en op welke plekken mannelijke vleermuizen een mogelijke verblijfplaats hebben. Voor de paarperiode geldt dat mannelijke vleermuizen gedurende een groot deel van de avond baltsroepen maken rondom de paarverblijfplaats. Omdat deze baltsroepen de hele nacht worden uitgevoerd, konden de waarnemers potentiële paarterritoria en daarmee ook paarverblijfplaatsen goed in kaart brengen dan wel uitsluiten. Voor het onderzoek naar massawinterverblijfplaatsen is tijdens de rondes op 15 augustus en 30 augustus gelet op zwermende gewone dwergvleermuizen die de bebouwing inspecteerden. Deze twee onderzoeken duurden van 00.00 uur tot 02:00 uur en overlaptten deels met het onderzoek naar paarverblijfplaatsen.

4.3 Onderzoeksinspanning en weersomstandigheden

Tabel 4-1 geeft een overzicht van de onderzoeksinspanning tijdens het vleermuisonderzoek.

Tabel 4-1. Onderzoeksinspanning vleermuisonderzoek 2022.

		april	mei	juni	juli	augustus	september
vleermuizen	tijdstip	-		2 x avond***, 1 x ochtend***		-	3 x avond**
	datum			30 mei 22 juni 30 juni (ochtend)			15 augustus 30 augustus 13 september
	functie			zomer-/kraamverblijf			paar-/massawinter

** Het veldwerk is door twee personen uitgevoerd.

*** Het veldwerk is door drie personen uitgevoerd.

Tabel 4-2 geeft een overzicht van de tijden en omstandigheden behorende bij de uitgevoerde veldonderzoeken naar vleermuizen. Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van de onderzochte vleermuissoorten gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 12°C. De windsnelheid lag beneden de 4 Bft. en er was geen sprake van neerslag.

Tabel 4-2. Omstandigheden aanvullend onderzoek vleermuizen 2022.

Soort(groep)*	Datum	Tijd	Zonsopkomst/ zonsondergang	**	Temperatuur	Windsnelheid	Weersomstandigheden
VL	30 mei	21:50 - 00:05	21:50	↓	12 °C	1 Bft	Half bewolkt, droog
VL	22 juni	20:05 - 00:20	22:05	↓	18 °C	3 Bft	Helder, droog
VL	30 juni	2:25 - 5:25	5:25	↑	17 °C	1 Bft	Helder, droog
VL	15 augustus	21:06 - 02:00	21:06	↓	19 °C	1 Bft	Helder, droog
VL	30 augustus	00:00 - 02:00	20:37	↓	18 °C	2 Bft	Half bewolkt, droog
VL	13 september	20:02 - 23:02	20:02	↓	15 °C	2 Bft	Half bewolkt, droog

* VL = vleermuizen (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis)

** ↑ zonsopkomst ↓ zonsondergang

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Aangetroffen verblijfplaatsen

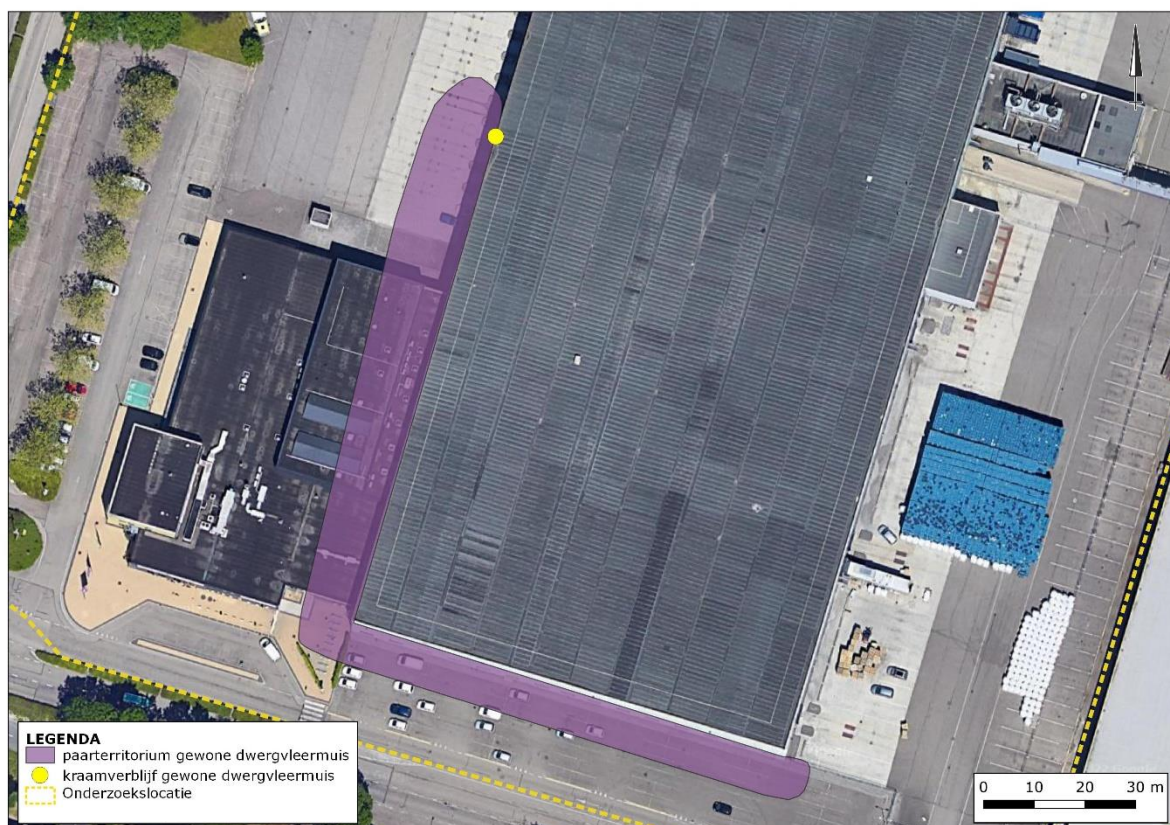
In het onderzoeksgebied is **één kraamverblijfplaats** van 26 gewone dwergvleermuizen aangetroffen tijdens het kraamseizoen. De verblijfplaats is aangetroffen tijdens de ochtendronde op 30 juni. Tijdens deze ronde zijn zwermende gewone dwergvleermuizen waargenomen bij twee (bij elkaar gelegen) openingen in de westgevel van het bedrijfspand op de onderzoekslocatie. Anderhalf uur voor zonsopkomst was de concentratie van zwermende gewone dwergvleermuizen het hoogst. Op 45 minuten voor zonsopkomst waren alle 26 individuen ingekropen in de twee openingen in de gevel waarvoor gezwermd werd (figuur 5-3). Tijdens het zwermen en inkruipen zijn veel sociale geluiden waargenomen. Het waargenomen gedrag, de tijd van het jaar en de sociale geluiden wijzen op een kraamverblijfplaats. Het is mogelijk dat enkel de volwassen vrouwtjes zijn geteld en dat de jongen binnen in het kraamverblijf zaten. Het getelde aantal van 26 dieren betreft daarom de minimale omvang van het kraamverblijf.

Vrouwtjes van de gewone dwergvleermuis maken in de kraamperiode gebruik van een netwerk aan kraamverblijfplaatsen. Ze keren jaarlijks terug naar hetzelfde gebied. Binnen dit netwerk kunnen ze regelmatig van verblijfplaats verhuizen. Zeer geschikte verblijfplaatsen zijn de hele kraamperiode in gebruik; ook kan een deel van de aanwezige vrouwtjes uit een kraamverblijfplaats verhuizen naar een andere verblijfplaats binnen het netwerk (Kennisdokument, Bij12). Tijdens de eerdere twee avond rondes in de kraamperiode zijn geen (kraam)verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Dit betekent dat de aangetroffen kraamverblijfplaats niet het hele kraamseizoen in gebruik is geweest, maar een onderdeel uitmaakt van een netwerk van kraamverblijfplaatsen.

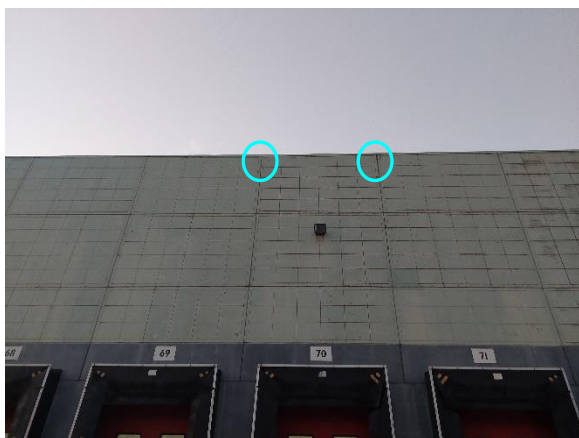
Ook is **één paarverblijfplaats** van een gewone dwergvleermuis aanwezig in het bedrijfspand. Tijdens het eerste veldbezoek in de paarperiode, op 30 augustus, is een paarterritorium van een gewone dwergvleermuis aangetroffen bij de zuid- en zuidwestgevel van het bedrijfspand. Het individu vloog baltsroepend langs beide gevels en is niet op andere plekken in de omgeving waargenomen. Omdat de vleermuis rondvloog en geen specifiek gebouwgebonden gedrag vertoonde op één plek is de exacte locatie van de verblijfplaats onbekend.

Omdat het paarterritorium echter alleen deze twee gevels betrof, moet redelijkerwijs worden aangenomen dat de paarverblijfplaats zich binnen dit territorium bevindt.

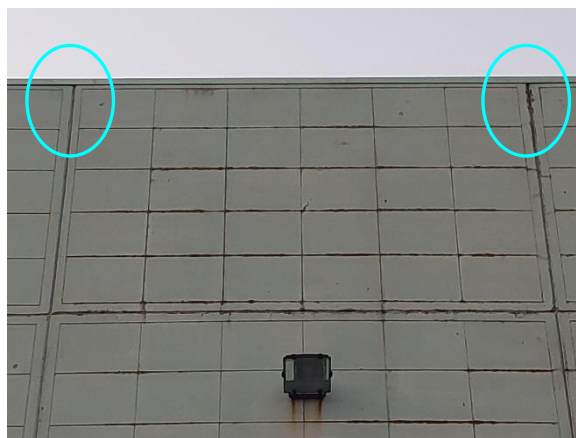
Overige beschermde vleermuisfuncties zijn niet waargenomen op de onderzoekslocatie en in de bebouwing in de directe omgeving. De aangetroffen beschermde functies zijn op kaart weergegeven in figuur 5-1 en op foto weergegeven in figuur 5-2 en 5-3.

Figuur 5-1. Verspreiding van vleermuissoorten in bebouwing van fase 2 op basis van het nader onderzoek in 2022.

Figuur 5-2. Invliegopeningen kraamverblijf, boven nummer 70.

Figuur 5-3. Close-up invliegopeningen kraamverblijf, de vleermuizen kropen in de verticale spleet tussen de gevelplaten.

5.2 Overige waarnemingen

Tijdens de eerste vijf onderzoeksronden naar vleermuizen zijn (sporadisch) foeragerende en hoog overvliegende rosse vleermuizen waargenomen boven het distributieterrein. De waarnemingen wijzen erop dat rosse vleermuizen uit de omgeving het distributieterrein op grote hoogte passeren, zonder daarbij afhankelijk te zijn van de gevels van de aanwezige bebouwing om op te oriënteren. Verblijfplaatsen voor deze boombewonende soort zijn uitgesloten door het ontbreken van geschikte boomholtes. Wel is van belang dat rekening wordt gehouden met de verlichting van de omgeving in de nieuwe situatie (hoofdstuk 7).

Ook zijn enkele andere soorten waargenomen op de onderzoekslocatie. Op en rond de westelijke groenstrook zijn meerdere keren **konijnen** gezien. Tijdens het eerste veldbezoek op 30 mei is een **uil** waargenomen in een boom ten zuiden van de onderzoekslocatie. Deze bomen zijn ongeschikt als nestlocatie voor uilen door het ontbreken van grote nesten of holtes. Tijdens alle vervolfbezoeken is gekeken naar aanwezigheid van (sporen van) uilen maar er zijn geen waarnemingen meer gedaan. Een vaste rustplaats van een uil is hiermee redelijkerwijs uitgesloten. Wel is een vermoedelijke nestlocatie van een paartje **zwarte roodstaarten** aanwezig op de onderzoekslocatie. Tijdens het eerste veldbezoek op 30 mei is de zang van de zwarte roodstaart gehoord en ook zijn twee zwarte roodstaarten waargenomen. De nestlocatie bevindt zich mogelijk ter hoogte van de 'leidingbrug' die het bedrijfsgebouw verbindt met het gebouw ten oosten van de onderzoekslocatie, hier zijn beide individuen waargenomen.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en de conventie van Bonn, in de Wet natuurbescherming ondergebracht in artikel 3.5. De verboden handelingen die van toepassing zijn op vleermuizen betreffen het opzettelijk verstoren, doden of vangen van de dieren en het beschadigen of vernielen van de rust- en voortplantingsplaatsen.

Bij de sloop van de bebouwing is het niet te voorkomen dat wegnemen, vernielen of beschadigen van vleermuisverblijfplaatsen optreedt, waardoor artikel 3.5 lid 4 wordt overtreden. Daarnaast worden voor de ingreep vleermuizen verjaagd om ze te beschermen tijdens de ingreep en worden versturende werkzaamheden uitgevoerd. Artikel 3.5 lid 2 betreft het opzettelijk verstoren van dieren. Bij het weggagen van een vleermuis is sprake van voorwaardelijke opzet en is het artikel van kracht. Voor het overtreden van lid 2 en lid 4 is een ontheffing noodzakelijk.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Next Level Development een aanvullend ecologisch onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd aan de Klappolder te Bleiswijk.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling (sloop en nieuwbouw) van de onderzoekslocatie en naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in november 2020 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd.

De voorgenomen werkzaamheden worden ontheffingsplichtig geacht ten aanzien van de **gewone dwergvleermuis** in het kader van de Wet natuurbescherming vanwege:

- Artikel 3.5, lid 2 en 4 van de Habitatrichtlijn ten aanzien van het opzettelijke verstoren en beschadigen en vernielen van:
 - o 1 kraamverblijfplaats en;
 - o 1 paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis.

Om een ontheffing voor soorten te krijgen in het kader van de Wet natuurbescherming is het van belang een activiteitenplan op te stellen waarin mitigatie en compensatie van de functies die verloren gaan worden opgenomen. De ontheffingsprocedure bedraagt 20 weken (inclusief verlengingstermijn) vanaf het indienen van de ontheffingsaanvraag met het activiteitenplan.

In het kader van de zorgplicht is het daarnaast van belang om zorg te dragen voor op de projectlocatie voorkomende soorten en soorten die door de werkzaamheden negatieve effecten kunnen ondervinden. Het gaat hierbij om **algemene broedvogels, algemene grondgebonden zoogdieren en algemene amfibieënsoorten**. Daarnaast wordt geadviseerd vleermuisvriendelijke verlichting te gebruiken tijdens de werkzaamheden en in de permanente situatie. Op deze manier worden de in de buurt foeragerende en passerende vleermuizen niet onnodig verstoord. Bovenstaande maatregelen kunnen worden vastgelegd in het ecologisch werkprotocol dat tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden benodigd is.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Broedseizoen

Voor het broedseizoen staat in de wet geen vaste periode. De looptijd verschilt per soort en varieert per jaar. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart en 15 augustus.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrend beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.